

‘De invloed van vriendengroepen op romantische relaties bij studenten’

Masterthesis

Universiteit Utrecht

Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen

Masterprogramma Orthopedagogiek

A.A. (An) Theunissen (5624037)

Begeleidster: Joyce Endendijk

2de beoordelaar: Helen Vossen

Datum: 31-5-2016

Aantal woorden: 4469

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

Abstract

The aim of the present study was to investigate whether the associations between the composition of groups of friends and the probability of having a romantic relationship or students' perception of being able to get a romantic partner, were moderated by self-confidence. Data of 292 Dutch students between 18 and 25 years ($M = 21.48$, $SD = 2.08$) were used. Through the Scale of Perceived Social Self-Efficacy and the Gender Based Relationship Efficacy the data were collected and were confidentially processed. Results showed that higher self-confidence was related to students having a higher perception of being able to get a romantic partner. In contrast to the expectations, no association was found between the composition of groups of friends and the probability of having a romantic relationship and students' perception of being able to get a romantic partner. In addition, no difference was found in the association between the composition of groups of friends and the probability of having a romantic relationship and students' perception of being able to get a romantic partner, for students with higher or lower self-confidence. Thus, most of the students consider themselves able to get a romantic partner, without much influence of their friends.

Key words: friends, romantic relationships, self-confidence, students

Samenvatting

Het doel van het huidige onderzoek was de samenhang te onderzoeken tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie en de eigen overtuiging van studenten over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan, gemodereerd door zelfvertrouwen. Data is verzameld onder 292 Nederlandse studenten tussen de 18 en 25 jaar ($M = 21.48$, $SD = 2.08$). De data is verzameld middels de Scale of Perceived Social Self-Efficacy en de Gender Based Relationship Efficacy en is vertrouwelijk verwerkt. Uit de resultaten blijkt dat een hogere mate van zelfvertrouwen gerelateerd is aan een hogere overtuiging van studenten over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. In tegenstelling tot wat verwacht werd, is er geen samenhang gevonden tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. Tevens is er geen verschil gevonden in de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie en de eigen overtuiging van studenten over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan, voor studenten met een hogere of lagere mate

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

van zelfvertrouwen. Een groot deel van de studenten acht zichzelf dus in staat romantische relaties aan te gaan, zonder veel beïnvloed te worden door vriendengroepen.

Sleutelwoorden: samenstelling vriendengroep, romantische relatie, zelfvertrouwen, studenten

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

Inleiding

De laatste jaren is veel wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van vriendschappen en romantische relaties bij adolescenten. Hoe de ontwikkeling van deze relaties specifiek bij studenten verloopt, is echter minder onderzocht, maar wel van belang. Studenten, met name in de leeftijdsgroep 18-25 jaar, bevinden zich in een levensfase die ook wel Emerging Adulthood (Arnett, 2000) wordt genoemd. De theorie van Emerging Adulthood stelt dat mensen in deze periode de afhankelijkheid behorende bij de kindertijd en adolescentie losgelaten hebben, maar de verantwoordelijkheden van volwassenheid vaak nog niet hebben overgenomen. In deze periode ontstaan vaak vriendschappen en romantische relaties die de rest van het leven standhouden.

Omdat zowel vriendschappen als romantische relaties een belangrijke rol spelen in het leven van studenten, zal het huidige onderzoek zich richten op de samenhang tussen de samenstelling van een vriendengroep en het vermogen romantische relaties aan te gaan in de studententijd. Zelfvertrouwen zal hierin als moderator worden meegenomen. Doordat het huidige onderzoek zich wel specifiek op studenten richt, zal dit waardevolle, vernieuwende wetenschappelijke inzichten opleveren over hoe studenten romantische relaties aangaan en hoe deze beïnvloed worden door vriendschappen. Daarnaast kan de kennis uit het huidige onderzoek gebruikt worden om studenten die meer moeite hebben met het aangaan van relaties te helpen en om gezonde relaties te bevorderen.

Eerste ervaringen met romantische relaties ontstaan vaak gedurende de adolescentie. Zo blijkt dat ongeveer 70% van 17-jarigen een romantische relatie heeft of heeft gehad (Collins, Welsh, & Furman, 2009). In de adolescentie zijn romantische relaties veelal gericht op exploreren en experimenteren (Meier & Allen, 2008) en zijn deze vaak gevormd aan de hand van een idealistisch beeld van hoe een relatie er uit zou moeten zien (Montgomery, 2005). Naarmate adolescenten ouder worden, ontwikkelen zij een steeds realistischer beeld van romantische relaties (Montgomery, 2005) en zijn romantische relaties steeds meer gericht op nabijheid, emotionele zekerheid, liefde en (fysieke) intimiteit, met als doel uiteindelijk een levenspartner te vinden (Simon & Barrett, 2010). Bij studenten zijn romantische relaties en emotionele binding aan een partner van belang bij de vorming van een eigen identiteit, zelfconcept en sociale betrokkenheid (Demir, 2008; Simon & Barrett, 2010). Ook bevorderen romantische relaties het emotioneel en mentaal welbevinden (Demir, 2008; Montgomery, 2005; Simon & Barrett, 2010).

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

Romantische relaties kunnen gedefinieerd worden als wederzijds erkende, langer durende interacties, waarbij de intensiteit en affectiviteit vaak geuit worden in seksueel gedrag (Collins et al., 2009). Het vermogen romantische relaties aan te gaan, wordt in het huidige onderzoek bekeken vanuit de overtuiging van de student over zijn eigen kunnen wat betreft de psychologische, verbale en gedragsmatige aspecten van een romantische relatie (Zosuls, Field, Martin, Andrews, & England, 2014). In het vermogen romantische relaties aan te gaan, bestaan er dus individuele verschillen. Het huidige onderzoek kan deze verschillen mogelijk verklaren vanuit de samenstelling van vriendengroepen en het zelfvertrouwen van een student.

Vriendschappen zijn erg belangrijk in het leven van studenten, omdat deze bijdragen aan het gevoel gelukkig te zijn (Demir & Weitekamp, 2007). Door vriendschappen voelen studenten zich sociaal betrokken en neemt ook de zelfwaardering toe (Barry, Madsen, Nelson, Carroll, & Badger, 2009). Vriendschappen kunnen gedefinieerd worden als relaties waarbij sprake is van emotionele steun, acceptatie, gezamenlijke activiteiten ondernemen, sociale feedback en ontwikkeling van de persoonlijke en sociale identiteit (Fuhrman, Flannagan, & Matamoros, 2009). Dat vrienden een rol kunnen spelen bij het aangaan van romantische relaties, blijkt doordat de kwaliteit van vriendschappen samenhangt met de kwaliteit van romantische relaties (Connolly, Furman, & Konarski, 2000). Daarnaast bepalen vrienden mede hoe romantische relaties er uit komen te zien, doordat zij dienen als een soort ‘sociale agenten’ (Harper, Gannon, Watson, Catania, & Dolcini, 2004).

Hoe de samenstelling van vriendengroepen van invloed is op het aangaan van romantische relaties, wordt door Dunphy (1963) beschreven. Dunphy stelde dat adolescenten door de omgang met vriendengroepen bestaande uit vrienden van het andere geslacht, in de gelegenheid worden gesteld romantische relaties aan te gaan. Binnen gemengde vriendengroepen zijn er potentiële romantische partners aanwezig en ontstaat er een context waarbinnen initiatieven genomen kunnen worden om romantische relaties aan te gaan. Wanneer er binnen gemengde vriendengroepen tussen twee vrienden een romantische relatie ontstaat, kan dit als voorbeeld dienen voor andere leden van de gemengde vriendengroep die op dat moment geen romantische relatie hebben. Hun interesse in het aangaan van een romantische relatie kan door het hebben van een voorbeeld toenemen. Tevens hebben zij al geleerd om te gaan met personen van het andere geslacht, waardoor ze mogelijk het idee hebben beter in staat te zijn romantische relaties aan te gaan. In gemengde vriendengroepen is dus de kans om romantische relatie aan te gaan groter en hebben adolescenten mogelijk het

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

idee dat ze beter in staat zijn romantische relaties aan te gaan dan in ongemengde vriendengroepen.

Ook uit onderzoek blijkt dat het hebben van veel vrienden van het andere geslacht correleert met het huidige en toekomstige patroon van het aangaan van romantische relaties (Collins et al., 2009; Connolly et al., 2000). Door vrienden van het andere geslacht, leren mensen om te gaan met en zich te verplaatsen in het andere geslacht (Hand & Furman, 2009; Poulin & Pedersen, 2007). Dit kan helpend zijn bij het aangaan van romantische relaties (McDougall & Hymel, 2007). Daarnaast beginnen vriendschappen tussen mensen van verschillend geslacht vaak als platonisch, maar verandert deze in de helft van de gevallen toch in een seksuele of romantische relatie (Afifi & Faulkner, 2000). Het is dus aannemelijk dat door het hebben van vrienden van het andere geslacht de kans op het hebben van een romantische relatie toeneemt en mensen beter in staat zijn romantische relaties aan te gaan.

De relatie tussen de samenstelling van vriendengroepen en het vermogen romantische relaties aan te gaan, is niet eenzijdig maar wordt mogelijk beïnvloed door zelfvertrouwen. Zelfvertrouwen kan gezien worden als het vertrouwen van een persoon in het eigen vermogen om initiatief te nemen in en deel te nemen aan sociale interacties (Smith & Betz, 2000). Of zelfvertrouwen een rol speelt in de relatie tussen de samenstelling van vriendengroepen en het aangaan van romantische relaties, is nog onbekend. Wel is gebleken dat vrienden een direct effect hebben op verschillende aspecten van de sociale ontwikkeling, waaronder de ontwikkeling van het zelfvertrouwen (Brendt, 2002). Zo kan het hebben van weinig vrienden leiden tot weinig zelfvertrouwen (Bearman & Moody, 2004). Ook blijkt dat mensen met meer zelfvertrouwen, zich minder laten beïnvloeden door vrienden (Bámaca & Umaña-Taylor, 2006). Het is dus mogelijk dat bij studenten met een hoge mate van zelfvertrouwen, de samenstelling van de vriendengroep minder van invloed is op het aangaan van romantische relaties.

Daarnaast toont onderzoek aan dat zelfvertrouwen samenhangt met de kwaliteit van romantische relaties (Zimmer-Gembeck, Siebenbruner, & Collins, 2004). Mensen met een laag zelfvertrouwen zijn eerder geneigd problemen in romantische relaties te zien dan mensen met een hoog zelfvertrouwen (Murray, Rose, Bellavia, Holmes, & Kusche, 2002). Ook gaan zij meer op problemen in en hebben zij eerder het gevoel dat de affectie en toewijding van de partner afneemt (Murray et al., 2002). Het is dus mogelijk dat zelfvertrouwen niet alleen modereert in de relatie tussen de samenstelling van vriendengroepen en het aangaan van

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

romantische relaties, maar ook een direct effect heeft op het hebben van een romantische relatie en het vermogen romantische relaties aan te gaan.

Huidige onderzoek

Het doel van het huidige onderzoek is te onderzoeken hoe de samenstelling van vriendengroepen en het aangaan van romantische relaties samenhangen. Er wordt gekeken of er sprake is van een romantische relatie en naar de eigen overtuiging van studenten over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. Hierbij staat de volgende onderzoeksvraag centraal: ‘Wat is de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan bij studenten, en wordt deze samenhang gemodereerd door zelfvertrouwen?’.

Op basis van de literatuur wordt verwacht dat studenten met een meer gemengde vriendengroep een grotere kans hebben op een romantische relaties (Afifi & Faulkner, 2000; Collins et al., 2009; Connolly et al., 2000). Ook wordt verwacht dat studenten met een meer gemengde vriendengroep zichzelf beter in staat achten romantische relaties aan te gaan dan studenten met een vriendengroep bestaande uit mensen van het zelfde geslacht (Hand & Furman, 2009; McDougall & Hymel, 2007; Poulin & Pedersen, 2007). Verder wordt verwacht dat bij studenten met een hoge mate van zelfvertrouwen, de samenstelling van de vriendengroep minder samenhangt met of zij een romantische relatie hebben en hoe goed zij zichzelf achten in het aangaan van romantische relaties (Bámaca & Umaña-Taylor, 2006; Bearman & Moody, 2004; Brendt, 2002). Hierbij wordt verwacht dat zelfvertrouwen niet alleen modereert in de relatie tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben en aangaan van romantische relaties, maar ook direct positief samenhangt met het hebben van een romantische relatie en het vermogen romantische relaties aan te gaan (Murray et al., 2002; Zimmer-Gembeck et al., 2004).

Methode

Populatie en steekproef

De onderzochte populatie bestond uit MBO, HBO en WO studenten tussen de 18 en 25 jaar. De steekproef bestond uit 292 studenten ($Mleeftijd = 21.48$, $SD = 2.08$), waarvan 27.1% mannen. Hiervan had 72.3% een Nederlandse etnische achtergrond, 2.1% was Marokkaans, 4.5% Turks, 10.3% Surinaams, 1.4% Aziatisch, 2.7% Indonesisch en 6.8% had een andere etnische achtergrond. Van de respondenten uit de steekproef volgde 29.5% een MBO opleiding, 28.1% een HBO opleiding en 42.5% een WO opleiding.

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

Procedure

Het huidige onderzoek maakte gebruik van kwantitatieve data afkomstig uit het onderzoek Love&Friends-4-life. Dit is een onderzoek van de Universiteit Utrecht en Arizona State University naar het gedrag van studenten binnen vriendschappen en romantische relaties met personen van het eigen geslacht en het andere geslacht, en hun (stereotiepe)opvattingen over deze relaties. De data is verzameld door middel van twee digitale vragenlijsten, één voor HBO en WO studenten en één voor MBO studenten. De MBO studenten zijn geworven door contact op te nemen met verschillende MBO scholen, waar de vragenlijsten klassikaal werden afgenomen tijdens lestijd. Hierbij was een onderzoeksmedewerker aanwezig ter ondersteuning en om eventuele vragen te beantwoorden. De HBO en WO studenten zijn geworven uit het eigen sociale netwerk van de onderzoeksmedewerkers van Love&Friends-4-life. De onderzoeksmedewerkers zijn studenten van het masterprogramma Orthopedagogiek van de Universiteit Utrecht.

Bij de eerste vraag van beide digitale vragenlijsten, werd om toestemming gevraagd voor deelname aan het onderzoek. Alle gegevens die voortkwamen uit de digitale vragenlijsten, zijn vertrouwelijk en anoniem behandeld en kunnen nooit gekoppeld worden aan persoonlijke gegevens van de respondenten. Verder hadden respondenten op elk moment het recht om de deelname aan het onderzoek te beëindigen, zonder dat hiervoor een reden gegeven hoefde te worden. Bij beëindiging zijn de gegevens uit het systeem verwijderd.

Meetinstrumenten

Samenstelling vriendengroepen. De samenstelling van vriendengroepen is gemeten door middel van een vragenlijst bestaande uit vier items. Hierbij werd bevraagd hoeveel van de beste vrienden mannen en vrouwen zijn en hoeveel van de gewone vrienden/kennissen mannen en vrouwen zijn. Een voorbeeld item is 'Hoeveel van je beste vrienden zijn vrouwen?'. De volgende antwoorden waren mogelijk: 1 (*geen/bijna geen*), 2 (*een paar*), 3 (*veel*) en 4 (*alle/bijna alle*). Om een score te kunnen bepalen voor de samenstelling van vriendengroepen, is een combinatie variabele gemaakt van de vier items die aangeeft hoe gelijk de verdeling man/vrouw in de vriendengroep van de student was. De schaal liep van negatief (-4) tot positief (4). Bij een negatieve score waren er meer mannen dan vrouwen, bij een neutrale score (0) was de verdeling gelijk en bij een positieve score waren er meer vrouwen dan mannen.

Romantische relaties. Allereerst is gevraagd of de studenten de afgelopen 12 maanden een romantische relatie hebben gehad met een man of vrouw, 1 (*ja*) of 2 (*nee*).

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

Vervolgens is de Gender based relationship efficacy adult (Zosuls et al., 2014) afgenomen. Dit is een vragenlijst bestaande uit negen items die het vermogen om romantische relaties aan te gaan meet. Een voorbeeld item is ‘Hoe vaak heb je het gevoel dat je weet hoe te praten met romantische partners?’. De volgende antwoorden waren mogelijk: 1 (*nooit*), 2 (*bijna nooit*), 3 (*soms*), 4 (*best vaak*) en 5 (*heel vaak*). Een hoge score betekende dat de student goed instaat is romantische relaties aan te gaan. De betrouwbaarheid was $\alpha = .93$.

Zelfvertrouwen. Het zelfvertrouwen is gemeten door middel van de Scale of perceived social self-efficacy (Smith & Betz, 2000), een vragenlijst met 25 items. Een voorbeeld item is ‘hoe zelfverzekerd ben je, dat je een gesprek start met iemand die je niet goed kent?’. De volgende antwoorden waren mogelijk: 1 (*niet zelfverzekerd*), 2 (*weinig zelfverzekerd*), 3 (*gemiddeld zelfverzekerd*), 4 (*behoorlijk zelfverzekerd*) en 5 (*volledig zelfverzekerd*). Een hoge score betekende dat de student een hoge mate van zelfvertrouwen heeft. De betrouwbaarheid was $\alpha = .95$.

Analyseplan

Om te onderzoeken wat de samenhang is tussen de samenstelling van vriendengroepen en zelfvertrouwen en het hebben van een romantische relatie, is een logistische regressie uitgevoerd. Ook is onderzocht of zelfvertrouwen modereert in de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie. In stap 1 zijn de samenstelling van vriendengroepen en zelfvertrouwen toegevoegd. Vervolgens is in stap 2 gekeken naar het interactie-effect tussen de samenstelling van vriendengroepen en het zelfvertrouwen.

Hierna is een hiërarchische lineaire regressie uitgevoerd om de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en zelfvertrouwen en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan te onderzoeken. Ook is onderzocht of zelfvertrouwen modereert in de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. In stap 1 zijn de samenstelling van vriendengroepen en zelfvertrouwen toegevoegd. In stap 2 is gekeken naar het interactie-effect tussen de samenstelling van vriendengroepen en het zelfvertrouwen.

Resultaten

Assumpties

Om de data te analyseren, is eerst gekeken of er aan de assumpties voor regressie is voldaan. Hier was te zien dat zelfvertrouwen normaal verdeeld is. De samenstelling van

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

vriendengroepen was licht rechtsscheef. Dit betekent dat er bij de respondenten meer vriendengroepen waren die uit meer vrouwen dan mannen bestonden. Dit is mogelijk te verklaren doordat de steekproef uit meer vrouwen dan mannen bestond. Ook het vermogen om romantische relaties aan te gaan was rechtsscheef verdeeld, wat betekent dat de respondenten zichzelf goed in staat achtten romantische relaties aan te gaan. Vervolgens is er gekeken of er sprake was van uitschieters. Er waren twee extreme waarden te zien, deze waren echter niet van grote invloed op de resultaten. Aan de assumpties met betrekking tot multicollineariteit, lineariteit en homoscedasiteit werd voldaan.

Beschrijvende statistieken

Van de respondenten ($N=292$) had 72.30% een romantische relatie met een man of vrouw in de afgelopen 12 maanden. In Tabel 1 is te zien dat de respondenten gemiddeld gezien zichzelf gemiddeld in staat achten romantische relaties aan te gaan. Daarnaast is te zien dat gemiddeld genomen, de vriendengroepen uit iets meer vrouwen dan mannen bestaan. Ook is te zien dat de respondenten gemiddeld genomen, gemiddeld zelfverzekerd zijn. Verder blijkt dat het vermogen romantische relaties aan te gaan en zelfvertrouwen positief met elkaar correleren. De samenstelling van vriendengroepen en zelfvertrouwen laten onderling een negatieve correlatie zien.

Tabel 1

Beschrijvende Statistieken

	Het vermogen romantische relaties aan te gaan	Samenstelling vriendengroepen	Zelfvertrouwen	Range	<i>M</i>	<i>SD</i>
Het vermogen romantische relaties aan te gaan	-	-	-	1 – 5	3.97	0.71
Samenstelling vriendengroepen	-.05	-	-	-4 – 4	0.62	1.36
Zelfvertrouwen	.41**	-.51**	-	1 – 5	3.36	0.65

Noot. Pearson correlaties, * $p < .05$, ** $p < .01$,

Het hebben van een romantische relatie

Uit de resultaten bleek dat er bij de eerste stap van de logistische regressieanalyse (Tabel 2) geen sprake was van samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

het hebben van een romantische relatie. Dit betekent dat een meer gemengde vriendengroep niet gerelateerd was aan een grotere kans op het hebben van een romantische relatie. Ook zelfvertrouwen was in deze stap niet significant. Dit betekent dat een hoge mate van zelfvertrouwen niet gerelateerd was aan een grotere kans op het hebben van een romantische relatie. Uit de tweede stap bleek dat er geen sprake was van een significant interactie-effect. Dit houdt in dat de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie, niet verschilde voor studenten met een hoge of lage mate van zelfvertrouwen.

Tabel 2

Samenhang tussen het hebben van een Romantische Relatie en de Samenstelling van Vriendengroepen en Zelfvertrouwen

	Het hebben van een romantische relatie		
	<i>B</i>	<i>SE</i>	χ^2
Stap 1			7.08
Samenstelling vriendengroepen	-.06	.10	
Zelfvertrouwen	.24	.21	
Stap 2			11.80
Samenstelling vriendengroepen	-.06	.10	
Zelfvertrouwen	.26	.21	
Samenstelling vriendengroepen*Zelfvertrouwen	.13	.14	

Noot. * $p < .05$, ** $p < .01$

Het vermogen romantische relaties aan te gaan

Uit de resultaten bleek dat er bij de eerste stap van de regressieanalyse (Tabel 3) geen sprake was van samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. Dit betekent dat een meer gemengde vriendengroep niet gerelateerd was aan een hoge achting van zichzelf in staat te zijn romantische relaties aan te gaan. Zelfvertrouwen was in deze stap wel significant. Dit betekent dat een hoge mate van zelfvertrouwen gerelateerd was aan een hoge achting van zichzelf in staat te zijn romantische relaties aan te gaan. Zelfvertrouwen verklaarde 16% van de variantie van de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. Uit de tweede stap bleek dat er geen sprake was van een significant interactie-effect. Dit houdt in dat de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

relaties aan te gaan, niet verschilde voor studenten met een hoge of lage mate van zelfvertrouwen.

Tabel 3

Samenhang tussen het Vermogen Romantische Relaties aan te gaan en de Samenstelling van Vriendengroepen en Zelfvertrouwen

	Het vermogen romantische relaties aan te gaan			
	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	ΔR^2
Stap 1				.16**
Samenstelling vriendengroepen	.01	.04	.01	
Zelfvertrouwen	.30	.04	.41**	
Stap 2				.01**
Samenstelling vriendengroep	.01	.04	.01	
Zelfvertrouwen	.30	.04	.42**	
Samenstelling vriendengroepen*Zelfvertrouwen	-.01	.04	-.01	
R^2 totaal				.17**

Noot. * $p < .05$, ** $p < .01$

Discussie

De laatste jaren is veel onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van vriendschappen en romantische relaties bij adolescenten. Deze ontwikkelingen zijn echter nog weinig onderzocht bij studenten. In het huidige onderzoek is de samenhang onderzocht tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie en de eigen overtuiging van studenten over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan. Tevens is onderzocht of deze samenhang wordt gemodereerd door zelfvertrouwen en of zelfvertrouwen ook een direct effect heeft op romantische relaties bij studenten.

In overeenkomst met wat werd verwacht, is er samenhang gevonden tussen zelfvertrouwen en het vermogen romantische relaties aan te gaan. Dit betekent dat een hoge mate van zelfvertrouwen gerelateerd is aan een hoge achting van zichzelf in staat te zijn romantische relaties aan te gaan. Een hoge mate van zelfvertrouwen blijkt namelijk samen te hangen met een goede kwaliteit van romantische relaties (Zimmer-Gembeck et al., 2004). Mensen met een laag zelfvertrouwen zien eerder problemen in romantische relaties en gaan ook meer op deze problemen in (Murray et al., 2002), terwijl mensen met een hogere mate van zelfvertrouwen, meer vertrouwen hebben in de romantische relatie (Jang, Smith, & Levine, 2002).

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

Daarentegen blijkt uit de resultaten van het huidige onderzoek dat een meer gemengde vriendengroep niet gerelateerd is aan een grotere kans op het hebben van een romantische relatie en een hogere achting van zichzelf in staat te zijn romantische relaties aan te gaan. Dit in tegenstelling tot de opgestelde hypothesen, waarbij werd verwacht dat studenten met een meer gemengde vriendengroep een grotere kans zouden hebben op een romantische relaties (Afifi & Faulkner, 2000; Collins et al., 2009; Connolly et al., 2000) en dat studenten met een meer gemengde vriendengroep zichzelf beter in staat zouden achten romantische relaties aan te gaan dan studenten met een vriendengroep bestaande uit mensen van het zelfde geslacht (Hand & Furman, 2009; McDougall & Hymel, 2007; Poulin & Pedersen, 2007). Een verklaring hiervoor is dat de stap van vriendschap naar romantiek mogelijk groter is dan gedacht. Zo blijkt dat mensen eigenschappen als vriendelijkheid, openheid en humor zowel bij vrienden als romantische partners belangrijk vinden, maar dat deze eigenschappen bij romantische partners in grotere mate aanwezig moeten zijn (Sprecher & Regan, 2002). Tevens worden fysieke aantrekking, sociale status en persoonlijkheid in romantische partners als belangrijker beschouwd dan bij vrienden (Sprecher & Regan, 2002). Een andere mogelijke verklaring ligt in dat de steekproef uit meer vrouwen dan mannen bestond. Mogelijk zetten vrouwen minder snel de stap van vriendschap naar een romantische relatie dan mannen (Bleske-Rechek & Buss, 2001).

Daarnaast bleek dat een hoge mate van zelfvertrouwen niet is gerelateerd aan een grotere kans op het hebben van een romantische relatie. Dit komt niet overeen met de hypothese, waarbij werd verwacht dat studenten met een hoge mate van zelfvertrouwen een grotere kans zouden hebben op een romantische relatie (Murray et al., 2002; Zimmer-Gembeck et al., 2004). Een mogelijke verklaring is dat een hoge mate van zelfverzekerdheid, potentiële romantische partners af kan schikken doordat mensen met een hoge mate van zelfvertrouwen meer op zichzelf gericht zijn in plaats van op de gevoelens en behoeften van de ander en zij de ander meer als concurrent zien dan als partner (Crocker & Park, 2004). Mogelijk is de relatie tussen zelfvertrouwen en het hebben van een romantische relatie dus niet lineair, maar is alleen een bepaald niveau van zelfvertrouwen optimaal om de kans op een romantische relatie te vergroten. Een heel laag of een heel hoog niveau van zelfvertrouwen zou de kans op een romantische relatie dan verkleinen.

Verder is er geen interactie-effect gevonden, wat betekent dat de samenhang tussen de samenstelling van vriendengroepen en het hebben van een romantische relatie en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan, niet verschilt

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

voor studenten met een hoge of lage mate van zelfvertrouwen. Dit in tegenstelling tot de gestelde hypothesen, waarbij werd verwacht dat bij studenten met een hoge mate van zelfvertrouwen de samenstelling van vriendengroepen minder invloed zou hebben op het hebben van een romantische relatie (Bámaca & Umaña-Taylor, 2006; Bearman & Moody, 2004; Brendt, 2002) en dat bij studenten met een hoge mate van zelfvertrouwen de samenstelling van de vriendengroep minder invloed zou hebben op de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan (Bámaca & Umaña-Taylor, 2006; Bearman & Moody, 2004; Brendt, 2002). Een verklaring voor het niet gevonden interactie-effect ligt mogelijk bij de leeftijd van de studenten. Veel literatuur waarin wel een verband werd gevonden, was gebaseerd op adolescenten. Adolescenten tussen de 14 en 18 jaar zijn het meest gevoelig voor de invloed van vrienden, na het 18^e jaar neemt deze invloed af (Steinberg & Monahan, 2007). Het is dus aannemelijk dat de invloed van vrienden op het aangaan van romantische relaties afneemt naarmate mensen ouder worden en dit niet afhankelijk is van de mate van zelfvertrouwen. Tevens is het mogelijk dat de samenhang tussen zelfvertrouwen en de eigen overtuiging over het vermogen te beschikken romantische relaties aan te gaan dusdanig sterk was, dat de andere variabelen niet significant bevonden zijn.

Bij het interpreteren van de resultaten uit het huidige onderzoek dienen een aantal sterke punten, maar ook een aantal beperkingen van het onderzoek in acht te worden genomen. Eén van de sterke punten van het huidige onderzoek is dat er gebruik is gemaakt van data afkomstig uit het onderzoek Love&Friends-4-life. Hierdoor is het aantal respondenten groot en kunnen uitspraken over de gevonden resultaten met meer zekerheid gedaan worden. Daarnaast is de data verzameld onder studenten van verschillende opleidingsniveaus en bij studenten met verschillende etnische achtergronden, waardoor de resultaten generaliseerbaar zijn binnen Nederland. Verder was er tijdens het invullen van de vragenlijsten op het MBO steeds een onderzoeksmedewerker aanwezig om onduidelijkheden weg te nemen en eventuele vragen te beantwoorden. Hierdoor is geprobeerd de kans op foutief geïnterpreteerde vragen te verkleinen, wat van positief effect is op de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek. Tot slot is, mede om te proberen de sociale wenselijkheid te verkleinen, duidelijk gemaakt dat de gegevens vertrouwelijk en anoniem verwerkt worden.

Het huidige onderzoek kent ook enkele beperkingen. Zo bestond de steekproef van het huidige onderzoek voor het grootste deel uit vrouwen. Mogelijk is dit in het huidige onderzoek van invloed geweest op dat gemiddeld genomen, de vriendengroepen uit iets meer

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

vrouwen dan mannen bestonden. In vervolgonderzoek kan hier rekening mee gehouden worden door een meer gelijke man/vrouw verdeling in de steekproef.

Daarnaast is de data verworven op basis van correlatieve onderzoek, terwijl longitudinaal onderzoek meer zekerheid biedt over de richting van de gevonden verbanden. Ook is er gebruik gemaakt van zelfrapportage. Ondanks dat deze vorm van dataverzameling goed aan lijkt te sluiten bij het onderzoeken van persoonlijke onderwerpen als vriendschappen, romantische relaties en zelfvertrouwen, kan het interessant zijn om bij vervolgonderzoek ook de visie vanuit de omgeving mee te nemen. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een student zichzelf niet als zelfverzekerd beschouwd, maar wel als dusdanig overkomt. Het verschil tussen de eigen perceptie en die van de omgeving is mogelijk van invloed geweest op de resultaten van het huidige onderzoek.

Tot slot is dat de manier waarop het hebben van een romantische relatie is gemeten, een beperking die mogelijk van invloed is geweest op de resultaten in het huidige onderzoek. In het huidige onderzoek is gemeten of studenten in de afgelopen 12 maanden een romantische relatie hebben gehad, terwijl het in de literatuur gebruikelijker is om te meten of iemand ooit een romantische relatie heeft gehad. Waarschijnlijk hebben de meeste studenten wel enige romantische ervaring en is de groep die dit niet heeft erg klein, waardoor er mogelijk andere resultaten naar voren zouden zijn gekomen. Tevens is het relevant voor vervolgonderzoek, omdat de studenten zonder enige romantische ervaring waarschijnlijk het meest kwetsbaar en vatbaar voor problemen zijn.

Ondanks de verschillende beperkingen, heeft het huidige onderzoek waardevolle, vernieuwende, wetenschappelijke kennis en inzichten opgeleverd over hoe studenten romantische relaties aangaan en hoe deze beïnvloed worden door vriendschappen. Zo blijkt dat de invloed van vriendschappen steeds kleiner wordt naarmate studenten ouder worden (Steinberg & Monahan, 2007). Hulp aan studenten die meer moeite hebben met het aangaan van romantische relaties, kan beter ingezet worden op het verhogen van het zelfvertrouwen, in plaats van op de invloed van vriendschappen.

Kortom, het is hoopvol dat een groot aantal studenten in staat is of zichzelf in staat acht romantische relaties aan te gaan en dat dit niet beïnvloed lijkt te worden door externe factoren als vriendengroepen. Factoren die mogelijk meer van invloed zijn op het aangaan van romantische relaties zijn onder andere karaktereigenschappen van de student zelf en van de romantische partner (Regan, Levin, Sprecher, Christopher, & Gate, 2000), sociale vaardigheden (Wenzel, Graff-Dolezal, Macho, & Brendle, 2005), conflict oplossend

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

vermogen (Creasey & Hesson-McInnis, 2001) en de mentale gesteldheid van studenten (Braithwaite, Delevi, & Fincham, 2010). Deze factoren kunnen aanknopingspunten bieden voor vervolgonderzoek.

Referenties

- Afifi, W. A., & Faulkner, S. L. (2000). On being 'just friends': The frequency and impact of sexual activity in crosssex friendships. *Journal of Social and Personal Relationships*, *17*, 205-222. doi:10.1177/0265407500172003
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, *55*, 469-480. doi:10.1037//0003-066X.55.5.469
- Bámaca, M. Y., & Umaña-Taylor, A. J. (2006). Testing a model of resistance to peer pressure among Mexican-origin adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, *35*, 631-645. doi:10.1007/s10964-006-9055-4
- Barry, C. M., Madsen, S. D., Nelson, L. J., Carroll, J. S., & Badger, S. (2009). Friendship and romantic relationship qualities in emerging adulthood: Differential associations with identity development and achieved adulthood criteria. *Journal of Adult Development*, *16*, 209-222. doi:10.1007/s10804-009-9067-x
- Bearman, P. S., & Moody, J. (2004). Suicide and friendships among American adolescents. *American Journal of Public Health*, *94*, 89-95. doi:10.2105/AJPH.94.1.89
- Bleske-Rechek, A. L., & Buss, D. M. (2001). Opposite-sex friendship: Sex differences and similarities in initiation, selection, and dissolution. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *27*, 1310-1323. doi:10.1177/01461672012710007
- Braithwaite, S. R., Delevi, R., & Fincham, F. D. (2010). Romantic relationships and the physical and mental health of college students. *Personal Relationships*, *17*, 1-12. doi:10.1111/j.1475-6811.2010.01248.x
- Brendt, T. J. (2002). Friendship quality and social development. *Current Directions in Psychological Science*, *11*, 7-10. doi:10.1111/1467-8721.00157
- Collins, W. A., Welsh, D. P., & Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationships. *Annual Review of Psychology*, *60*, 631-652. doi:10.1146/annurev.psych.60.110707.163459
- Connolly, J., Furman, W., & Konarski, R. (2000). The role of peers in the emergence of heterosexual romantic relationships in adolescence. *Child Development*, *71*, 1395-1408. doi:0009/2000/7105-0022
- Creasey, G., & Hesson-McInnis, M. (2001). Affective responses, cognitive appraisals, and conflict tactics in late adolescent romantic relationships: Associations with attachment orientations. *Journal of Counseling Psychology*, *48*, 85-96. doi:10.1037/0022-0167.48.1.85

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

- Crocker, J., & Park, L. E. (2004). The costly pursuit of self-esteem. *Psychological Bulletin*, *130*, 392-414. doi:10.1037/0033-2909.130.3.392
- Demir, M. (2008). Sweetheart, you really make me happy: Romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *Journal of Happiness Studies*, *9*, 257-277. doi:10.1007/s10902-007-9051-8
- Demir, M., & Weitekamp, L. A. (2007). I am so happy cause today I found my friend: Friendship and personality as predictors of happiness. *Journal of Happiness Studies*, *8*, 181-211. doi:10.1007/s10902-006-9012-7
- Dunphy, D. (1963). The social structure of urban adolescent peer groups. *Sociometry*, *26*, 230-246. doi:10.2307/2785909
- Fuhrman, R. W., Flannagan, D., & Matamoros, M. (2009). Behavior expectations in cross-sex friendships, same-sex friendships, and romantic relationships. *Personal Relationships*, *16*, 575-596. doi:1350-4126/09
- Hand, L. S., & Furman, W. (2009). Rewards and costs in adolescent other-sex friendships: Comparisons to same-sex friendships and romantic relationships. *Social Development*, *18*, 270-287. doi:10.1111/j.1467-9507.2008.00499.x
- Harper, G. W., Gannon, C., Watson, S. E., Catania, J. A., & Dolcini, M. (2004). The role of close friends in African American adolescents' dating and sexual behavior. *The Journal of Sex Research*, *41*, 351-362. doi:10.1080/00224490409552242
- Jang, S. A., Smith, S., & Levine, T. (2002). To stay or to leave? The role of attachment styles in communication patterns and potential termination of romantic relationships following discovery of deception. *Communication Monographs*, *69*, 236-252. doi:10.1080/03637750216543
- McDougall, P., & Hymel, S. (2007). Same-gender versus cross-gender friendship conceptions: Similar or different? *Merrill-Palmer Quarterly*, *53*, 347-380. doi:10.1353/mpq.2007.0018
- Meier, A., & Allen, G. (2008). Intimate relationships development during the transition to adulthood: Differences by social class. In J. T. Mortimer (Ed.), *Social Class and transitions to adulthood. New Directions for Child and Adolescent Development*, *119*, 25-39. doi:10.1002/cd.207
- Montgomery, M. J. (2005). Psychosocial intimacy and identity: From early adolescence to emerging adulthood. *Journal of Adolescent Research*, *20*, 346-374. doi:10.1177/0743558404273118

DE INVLOED VAN VRIENDENGROEPEN OP ROMANTISCHE RELATIES BIJ STUDENTEN

- Murray, S. L., Rose, P., Bellavia, G. M., Holmes, J. G., & Kusche, A. G. (2002). When rejection stings: How self-esteem constrains relationship-enhancement processes. *Journal of Personality and Social Psychology, 83*, 556-573. doi:10.1037//0022-3514.83.3.556
- Poulin, F., & Pedersen, S. (2007). Developmental changes in gender composition of friendship networks in adolescent girls and boys. *Developmental Psychology, 43*, 1484-1496. doi:10.1037/0012-1649.43.6.1484
- Regan, P. C., Levin, L., Sprecher, S., Christopher, F. S., & Gate, R. (2000). Partner Preferences: What characteristics do men and women desire in their short-term sexual and long-term romantic partners? *Journal of Psychology & Human Sexuality, 12*, 1-21. doi:10.1300/J056v12n03_01
- Simon, R. W., & Barrett, A. E. (2010). Nonmarital romantic relationships and mental health in early adulthood: Does the association differ for woman and man? *Journal of Health and Social Behavior, 51*, 168-182. doi:10.1177/0022146510372343
- Smith, H. M., & Betz, N. E. (2000). Development and Validation of a scale of perceived social self-efficacy. *Journal of Career Assessment, 8*, 283-301. doi:10.1177/106907270000800306
- Sprecher, S., & Regan, P. C. (2002). Liking some things (in some people) more than others: Partner preferences in romantic relationships and friendships. *Journal of Social and Personal Relationships, 19*, 463-481. doi:10.1177/0265407502019004048
- Steinberg, L., & Monahan, K. C. (2007). Age differences in resistance to peer influence. *Developmental Psychology, 43*, 1531-1543. doi:10.1037/0012-1649.43.6.1531
- Wenzel, A., Graff-Dolezal, J., Macho, M., & Brendle, J. R. (2005). Communication and social skills in socially anxious and nonanxious individuals in the context of romantic relationships. *Behaviour Research and Therapy, 43*, 505-519. doi:10.1016/j.brat.2004.03.010
- Zimmer-Gembeck, M. J., Siebenbruner, J., & Collins, W. A. (2004). A prospective study of intraindividual and peer influences on adolescents' heterosexual romantic and sexual behavior. *Archives of Sexual Behavior, 33*, 381-394. doi:0004-0002/04/0800-0381/0
- Zosuls, K. M., Field, R. D., Martin, C. L., Andrews, N. C. Z., & England, D. E. (2014). Gender-Based Relationship Efficacy: Children's self-perception in intergroup contexts. *Child development, 85*, 1663-1676. doi:10.1111/cdev.12209